

El fracàs també forma part de l'experiència cultural

Publicat per [Interacció](#) [1] el 09/07/2024 - 10:00 | Última modificació: 03/07/2026 - 10:40

Hi ha una tendència persistent en les polítiques culturals i en la mediació a analitzar l'èxit de les experiències culturals: la participació, la satisfacció dels públics, l'accessibilitat o l'impacte. El número 44 de *Culture & Musées* (2024) proposa invertir aquesta perspectiva i examinar allò que no funciona. No per reivindicar el fracàs com una virtut en si mateixa, sinó perquè els moments en què una experiència cultural es veu interrompuda, frustrada o qüestionada permeten comprendre millor els models, les expectatives i les relacions de poder que estructurin l'acció cultural.

La introducció, signada per Hécate Vergopoulos i Camille Jutant, parteix d'una constatació interessant. Tot i que el fracàs ha esdevingut un objecte d'interès en les arts i en les ciències socials, gairebé sempre s'ha estudiat des del punt de vista de la creació artística. En canvi, sabem molt menys sobre què significa que una experiència cultural fracassi per als seus públics. Aquesta absència acaba convertint-se en una de les principals preguntes del monogràfic.

Les autores observen, tanmateix, una paradoxa. Quan van convocar contribucions centrades en les experiències dels públics, la majoria de propostes rebudes acabaven parlant dels professionals de la cultura. Aquest desplaçament no és anecdòtic. Posa de manifest la dificultat de captar els fracassos ordinaris de l'experiència cultural, aquells petits desajustos, incomprensions o decepcions que rarament es verbalitzen, no deixen rastre documental i difícilment entren en els sistemes habituals d'avaluació.

?El fracàs d'una experiència cultural no sempre és visible. Sovint adopta la forma de silencis, distàncies o relacions que no arriben a produir-se.

El conjunt del número acaba mostrant que el "fracàs" és menys una categoria objectiva que un indicador dels models que orienten la mediació cultural. Els diferents articles analitzen com artistes, mediadors i responsables d'institucions defineixen què consideren un èxit o un fracàs, i revelen que aquests judicis depenen de valors polítics, ideals professionals i expectatives institucionals més que no pas d'indicadors quantitius. El nombre de visitants continua essent rellevant, però allò que els professionals valoren és sobretot la qualitat de les relacions, la trobada i la possibilitat de generar intercanvis significatius.

Aquesta perspectiva també posa en evidència les tensions internes de la mediació cultural. Els professionals es mouen entre l'obligació de demostrar resultats, justificar els recursos públics i satisfer criteris d'avaluació, mentre intenten preservar una concepció relacional i democràtica de la cultura. En aquest context, els fracassos tendeixen

a invisibilitzar-se perquè poden qüestionar la legitimitat dels projectes o dificultar-ne el finançament. El monogràfic mostra així que parlar del fracàs és també parlar de les condicions institucionals en què es desenvolupa l'acció cultural.

Els quatre treballs reunits exploren aquesta qüestió des de casos molt diferents: els relats dels mediadors culturals sobre els seus èxits i errors; les experiències dels artistes de l'espai públic davant projectes europeus; els conflictes derivats del vandalisme en museus, i l'exposició sobre la història de Iugoslàvia al Museu de Iugoslàvia de Belgrad, concebuda com un intent de construir una memòria compartida que acabà generant noves controvèrsies. Malgrat la diversitat dels casos, tots coincideixen a entendre el fracàs com una finestra privilegiada per analitzar els ideals, les normes i les contradiccions que organitzen les institucions culturals.

Des d'una perspectiva de polítiques culturals, probablement aquesta és la principal aportació del número. El fracàs deixa de ser una excepció que cal ocultar per convertir-se en una font de coneixement sobre el funcionament mateix de l'acció cultural. Alhora, la introducció també reconeix el principal límit del monogràfic: la veu dels públics continua essent difícil d'incorporar. Les autores apunten així un programa de recerca encara pendent, orientat a comprendre aquelles experiències culturals ordinàries que no es transformen en queixes, conflictes o reivindicacions, però que poden acabar condicionant la relació de moltes persones amb la cultura.

Referència

Vergopoulos, H., i Jutant, C. (Ed.) (2024). *Le ratage : quand l'expérience culturelle est contrariée*. *Culture & Musées*, 44 <https://journals.openedition.org/culturemusees/11816> [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: públics de la cultura

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: recerca cultural

Etiquetes: estudis socials de la cultura

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2024/fracas-experiencia-cultural>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://journals.openedition.org/culturemusees/11816>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/9401>